

**ДЕРЖАВНА СЛУЖБА УКРАЇНИ З НАДЗВИЧАЙНИХ СИТУАЦІЙ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ УКРАЇНИ**

МАТЕРІАЛИ

**міжнародної науково-практичної конференції
молодих учених**

**«Проблеми та перспективи
забезпечення цивільного захисту»**

Харків – 2020

ІЄРАРХІЯ ЗАХОДІВ ЩОДО ЗНИЖЕННЯ РІВНЯ РИЗИКІВ ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Терещенко К.О., НУЦЗУ
НК – Шароватова О.П., к.пед.н., доц., НУЦЗУ

Початковим і найважливішим етапом оцінки ризиків, що враховує недоліки в системі безпеки праці, є виявлення небезпек. Дана процедура розкривається пошуком відповідей на питання, які саме небезпеки виникають у роботі, що є причинами цих небезпек, де проявляються небезпеки, хто схильний до небезпек, в яких ситуаціях працівники можуть наразитися на небезпеку і т.д.

При розробці заходів зі зниження ризиків впливу небезпек трудової діяльності необхідним є врахування того, що у кожному конкретному випадку ресурси роботодавців можуть бути обмеженими і недостатніми для усунення чи запобігання визначених ризиків. Тому важливим є встановлення пріоритетів щодо порядку подолання ризиків, а саме визначення їх ієрархії.

Процес ієрархізації ризиків на першій позиції передбачає усунення небезпеки. Другою позицією стає заміщення джерела небезпеки суттєво менш небезпечним. Третю позицію займають технічні заходи. На четвертій позиції – заходи організаційного й адміністративного характеру. На п'ятому місці – забезпечення та використання засобів індивідуального захисту.

Відтак, заходи першого та другого рівня спрямовані безпосередньо на усунення ризику небезпек (вони є найефективнішими, але водночас і найбільш затратними). Заходи третього рівня орієнтовані на обмеження можливості контакту з факторами небезпек. Четвертий та п'ятий рівні передбачають лише зменшення ризику впливу небезпек.

Відповідно до позицій Міжнародної організації праці метою оцінки ризиків є вибір найефективних заходів щодо поліпшення умов і підвищення рівня безпеки праці. Ідеєю оцінки ризиків є використання величини виявленого ризику для планування відповідних заходів, першочерговим при виконанні яких повинно бути максимальне зниження рівнів високих ризиків або їх повне усунення.

Ефективність таких заходів дослідники [1] пропонують оцінювати відповідно до певних критеріїв, зокрема: зростання рівня безпеки (щорезультативнішим буде зниження найбільш високих ризиків, то ефективнішим буде захід); широта впливів (що на більшу кількість ризиків або на безпеку більшої кількості осіб впливає захід, то ефективнішим він буде); виконання вимог (якщо за допомогою заходу досягається відповідність системи безпеки праці законодавству, його слід виконувати); гнучкість роботи (якщо, хоча вплив заходу на безпеку праці і невеликий, проте завдяки йому зростає гнучкість праці, його слід виконувати); ефективність витрат (кращі заходи не обов'язково є дорогими – значні результати часто досягаються малими поліпшеннями, майже безкоштовно).

Отже, при виборі заходів зниження рівнів ризиків професійної діяльності необхідно розуміти проблему в цілому і мати альтернативні пропозиції для вибору з них найнеобхідніших на підставі їх важливості і складності.

ЛІТЕРАТУРА

1. Петченко І. На шляху до впровадження ризикорієнтованого підходу. *Технополіс*. 15/2019. С. 8-9.